СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LV. Ч. 161. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, понеділок, 14-го липня 1947. No. 161. JERSEY CITY and NEW YORK, Monday, July 14, 1947. VOL. LV.

ТРИ ЦЕНТИ в злуч. держ. америки ПЯТЬ ЦЕНТІВ закордоном Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 FIVE CENTS IN THE U. S. of AMERICA THREE CENTS ELSEWHERE

ВЛАСНИКИ ШАХТ ТВЕРДОГО ВУГІЛЛЯ ЗГОДИЛИСЯ НА НОВУ ПІДВИШКУ МАЙНЕРСЬКОЇ ПЛАТНІ

Вашингтон. — Після підписання контракту між майнерською юнією і власниками копалень мягкого вугілля, власники копалень твердого вугілля добровільно згодилися на підвишку платень і на інші умови згаданого контракту. Контракт з власниками шахт твердого вугілля вигасає з днем 1 серпня. Після підписання нового контракту його сила буде тривати до 1 липня 1948. Постанови такі, як і в недавно підписанім контракті, а саме: підвишка на $1.20 денно, отже пересічно 17.1 центів на годину. Шахтярі, що працюють на поверхні, дістануть по $9.40, а ті, що під землею, по $11.09 денно. Крім того власники мають доплачувати по 10 ц. від тони видобутого вугілля до майнерського фонду добродійности.

ОБВИНУВАЧУЮТЬ В ОШУСТВІ ВОЄННИХ КОНТРАКТОРІВ

Вашингтон. — Линдсі С. Ворен, генеральний контролор Злучених Держав, звідомив конгрес, що найменше 79 контрактів в справі воєнних достав були переведені підступно і на підставі обману. У цю справу є замішаних 19 доставців. Докищо шкода з цього для держави виносить $2,000,000. Ворен виявив, що він віднісся з цією справою д одепартаменту справедливости і до бюра, де одобрюють контракти.

ВИКРИВАЮТЬ КОМУНІСТИЧНІ ЗАТІЇ НА ПІВДНІ

Нешвил, Тенесі. — Два урядовці Конгресу Промислових Організацій гірко осуджували тактику комуністів в робітничих юніях. Вилард Тавнсенд, член екзекутивного комітету транспортових робітників з С.І.О. заявив: „Ми щойно пізнали, що ніяк не можна вести справ робітничої юнії, коли деякі її члени йдуть за політикою Советів". Джордж П. Вівер, директор комісії С.І.О. для усунення расових різниць, сказав, що „комуністи тепер далеко більше реакційні, ніж колишня Республиканська Партія" і комуністів навіть не можна зарахувати до лібералів або поступовців. — Ці промови були виголошені на нарадах Інституту Расових Відносин. Тавнсенд відбув недавно подорож до Кореї і там був виставлений на безупинний нагляд збоку советської влади. Він порівнував відносини робітництва в Советах з американськими і прийшов до висновку, що в Советах робітник не має загалом ніякої свободи.

НЕ ВСІ БУВШІ ВОЯКИ ДІСТАНУТЬ БОНУС

Ню Йорк. — Сотні, а може й тисячі ветеранів світової війни не дістануть бонусів, які ухвалили стейти із своєї каси. Самий стейт Ню Йорк призначив на цю ціль $400,000,000, одначе не всі вони будуть виплачені тому, що ветерани перенеслися до інших стейтів на працю й на життя й тому втратили право у своїм стейті. З другого боку вони не дістануть бонусу і в стейтах, до яких вони перенеслися, бо вони не набули ще права постійного осідку. Ці зміни зайшли нераз з цієї причини, що ветеран не міг дістати мешкання в своєму стейті й тому мусів перебратися до іншого стейту. Ветеранські організації заявляють, що в багатьох випадках вони безрадні, бо напр. стейт Ню Йорк вимагає, щоб ветеран був постійним мешканцем стейту найменше 6 місяців заки вступив до армії, а коли повернувся з війни, повинен бути мешканцем „з переконання", що він є тут же громадянином.

$1,700 НА ПОДОРОЖ ЛІТАКОМ ДОВКОЛА ЗЕМЛІ

Шікаґо. — Дві повітряні лінії, а це Юнайтед Ер Лайнс і Панамерікен Ервейс порозумілися в справі ціни за подорож літаком довкруги землі. Ціна винесе $1,700, коли подорожний всяде в одному із 43 назначених міст в Злучених Державах. Лінія Юнайтед довозить подорожних до майдану Панамерікен в Ню Йорку для відїзду в пятницю, а до Каліфорнії для відїзду в четвер.

ВОЛЕС КРИТИЧНО СТАВИТЬСЯ ДО РОСІЇ ЗА ПАРИЖ

У найновішому числі журналу Ди Ню Ріпоблик, якого він є редактором, Генрі Волес пише, що Росія повинна була прийняти запрошення до участі в конференції в Парижі для економічної відбудови Европи. Тому, що Росія відмовилася, заходить небезпека, що світ буде справді поділений на дві частині, „хіба, що буде занехана філософія за Доктриною Трумана". „Ми, що віримо в Один Світ, втратили один змаг у Парижі, одначе ще не саму битву", пише Волес. Він пригадує, що він критично віднісся до Америки, коли вона не прийняла пляну Росії для економічної відбудови Німеччини. Тепер він мусить критично поставитися до Росії, коли вона відмовилася від участи в нарадах в Парижі.

Героїчний змаг Української Повстанської Армії продовжується

Прага, липень. — З приватних джерел повідомляють, що боротьба Української Повстанської Армії проти большевицьких сил на півдні по обох боках лінії Курзона ведеться з неслабнутою силою і запеклістю. Понад три місяці збірних зусиль польської і советської армій не тільки не послабили УПА, але в багатьох випадках заставили українських повстанців до ще більшої офензивної активности, головно в запіллі ворога. Підміновані криївки повстанців і залишені перед наступом ворога, завдали йому в багатьох випадках великих втрат в людях. Боротьба продовжується.

СПІЛЬНА РОСІЙСЬКО ПОЛЬСЬКА АКЦІЯ ПРОТИ У.П.А.

Швайцарська „Трібюн де Женев", повідомляючи перед місяцем за агенцією „Ексчендж", про запеклі бої польської поліції і війська проти Української Повстанської Армії та її організацій в Карпатах, твердить, що в цій боротьбі проти УПА теж на захід від лінії Курзона беруть участь росіяни, головно командири советських окупаційних військ в південно-східній Польщі та Словаччині.

ОРГАНІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПОВСТАНСЬКОЇ АРМІЇ

Толідська (Огайо) „Америка Ехо" з 13. липня подає за „Дзенніком Польскім" кореспонденцію з Ряшова, в якій представлено здогадну організацію УПА на цих теренах. Командантом УПА в Ряшівщині мав би бути, згідно з твердженням кореспондента — Іван Мізерний, що походить з Чорткова та який в 1934 р. під прибраним прізвищем Мацейко убив з доручення Організації Українських Націоналістів (ОУН) польського міністра Броніслава Перацкого. В кореспонденції стверджується, що УПА почала творитися з ОУН вже в 1941 році. На південно-східних теренах ряшівського воєвідства має находитися три курені УПА. Кожний курінь складається з 3—4 сотень, які начисляють біля 200 людей кожна. Кожна сотня має визначений для своїх дій окремий район, що не перескаржає їм собі взаємно допомагати та в потребі перекидатися з місця на місце. Незалежно від того УПА має мати широку сітку власної служби безпеки, що вдержує потрібну дисципліну в самій армії та нормує її відношення до цивільного населення і навпаки. Відповідно мало б бути зорганізоване теж своєрідне „цивільне управління" на опанованих УПА-ю теренах. Цілий простір мав би бути поділений на округи, надрайони, райони і села. Кількість округ точніше невідома. На чолі кожної територіяльної одиниці мав би стояти провідник. Крім того в кожній місцевості УПА мала б мати свого законспірованого „станичного", „провіянтового" і „куріера", що виконує завдання звязкового та доставляє пошту.

З життя української еміграції

УКРАЇНСЬКІ ЖІНКИ НА III. МІЖНАРОДНОМУ ЖІНОЧОМУ КОНГРЕСІ В ПАРИЖІ.

Під гаслом „Мати — робітниця людського прогресу" відбувся в Парижі III. Міжнародний Жіночий Конгрес, в якому взяли участь представники 29 націй, між ними теж представниці українського жіноцтва. На конгресі українка виголосила реферат, запевняючи, що „українська жінка ніколи не зречеться принципів, які є духовою основою цього Конгресу; вона боротисьме за їхне здійснення, бо вона твердо вірить в перемогу християнської моралі та справжніх демократичних засад". Українська делеґація теж внесла додаткові резолюції, які були прийняті Конгресом оплесками. На закінчення Конгресу українська делеґація передала по радіо таке привітання жінкам України:

„Жінки Українки! Разом з усіма іншими делегатками свободолюбних країн, ми, українські делегатки, будемо боротися в обороні ідеалів свободи і поступу, для здійснення яких ви приносите такі великі жертви. Твердо переконані в перемозі цих ідеалів, ми передаємо вам, оборонцям свободи людини і свободи народів, борцям за волю України, наш сердечний привіт!"

ПЕРШИЙ ЗЇЗД УКРАЇНСЬКИХ АГРОНОМІВ НА ЕМІГРАЦІЇ.

В Німеччині відбувся в половині травня перший зїзд українських агрономів на еміграції, в якому взяло участь 87 агрономів, переважно з високою освітою та загально відомих і передових діячів організованого сільсько-господарського життя в Україні перед війною. Виголошено ряд докладів, переведено основну дискусію на актуальні теми та створено окрему „Секцію Українських Аграномів і Техніків Сільського Господарства" (СУАТ), з осідком в Мюнхені.

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОЇ РАДИ С.Х.С.

В Мюнхені відбулося з кінцем травня пленарне засідання Головної Ради Санітарно-Харитативної Служби, в якому взали участь преставники всіх відділів. З виголошених докладів, переведених дебат та цілого перебігу нарад проявляється це величезне значення, яке має ця благородна організація в сумній европейсько - українській дійсности. Підкреслювано потребу більшої уваги та допомоги для цеї Служби з боку українських Доп. Комітетів Америки та Канади.

УКРАЇНСЬКИЙ ХОР „ДУМКА" У ШВАЙЦАРІЇ.

У швайцарському місті Рорах, положеному на південному березі Баденського озера виступив в травні з концертом відомий український хор „Думка" під дир. проф. М. Струка. Виступ українського хору мав незвичайний успіх, місцева преса надрукувала найкращу оцінку а мейор міста особисто склав хорові подяку за цю високо-мистецьку імпрезу

УКРАЇНСЬКІ ВИСТУПИ В ПАРИЖІ.

Згідно з повідомленням французької преси в Парижі, в палаті Шайо, відбулася на початку червня „Ніч Квітів", зор

(Докінчення на стор. 4-тій).

За залізною заслоною

ПРЕСА В СОВЕТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

Київ. — На терені Советської України друкується щоденно 1,2000,000 примірників часописів та журналів. Найбільше газет появляється в Києві, звідкіля їх щоденно висилають повітряною і звичайною поштою по всій Україні, як теж закордон. Найбільший тираж мають щоденники „Радянська Україна" (400,000 примірників), „Правда України" (в російській мові 300,000) та часопис для молоді „Молодь України" і „Сталінське плем'я" (по 75,000 примірників). Газети „Колгоспник України" та „Радянський селянин" мають по 25,000 тиражу. Для молодших дітей видається два часописи, „Юний ленінець" та „Зірка", спільним накладом 130,000 примірників.

Крім часописів виходять літературно-мистецькі журнали: „Радянське мистецтво", „Літературна газета", „Вітчизна", „Перець" (гумористично-сатиричний журнал під ред. О. Вишні), „Радянська жінка", дитячий журнал „Барвінок" та цілий ряд партійних органів („Більшовик України" та інші).

Крім цих краєвих часописів і журналів, появляється ще 125 обласних та 780 районних газет. Тут не враховано фахових та спеціяльних часописів і журналів, які видається в більшості в російській мові. В цілій Україні поширюється, очевидно, і московські офіціяльні часописи, як „Правда", „Ізвестія", „Красная звезда" та інші. Всі часописи мають строгий комуністично-большевицький характер і в основному друкують тільки те, що їм подається, або наказується комуністичною партією. За „ухили" в редагуванні газет там вже не один редактор заплатив життям, або довголітньою каторгою.

ІНТЕРЕСУЮТЬСЯ ПЕРЕСЕЛЕНЧОЮ АКЦІЄЮ.

Київ. — Усі часописи в Советській Україні подали дня 25. травня вістку з Лондону про приїзд до Англії першої групи скитальників в кількості 8,000 осіб, головно українців.

ФІЛЬМУЮТЬ КАГАНОВИЧА І ХРУЩОВА.

Київ. — Київська кіностудія викінчує монтаж кіно-хроніки з побуту секретара комуністичної партії Советської

(Докінчення на стор. 4).

ДОВЕРШУЄТЬСЯ ФОРМАЛЬНИЙ ПОДІЛ ЕВРОПИ

МОСКОВСЬКЕ СТАНОВИЩЕ ДО ПЛЯНУ МАРШАЛА ПОТВЕДИЛО ФОРМАЛЬНО ТЕ, ЩО ІСНУВАЛО ФАКТИЧНО: ДВА СВІТИ, ЗАПОВІДАЮТЬ ДАЛЬШУ БОРОТЬБУ

Париж, 11 липня. Завтра в год. 11-тій перед полуднем буде відкрита зорганізована з ініціятиви Великої Британії і Франції „Конференція Европейської Економічної Співпраці", завданням якої буде накреслити спільний плян економічної відбудови европейських країн при американській допомозі, згідно з пропозицією секретаря стейту ген. Маршала. В конференції візьмуть участь 16 тільки західньо-европейських країн. Советський Союз сам себе виключив з нарад і заборонив теж своїм сателітам брати в них участь. Деякі країни, як Чехословаччина, від самого початку поставилися прихильно до цего пляну і одні з перших заповіли свою участь в нарадах. Під натиском Москви всі поневолені Москвою країни змушені зрезигнувати з европейської співпраці. У висліді, Европа теж під формальним оглядом поділилася на два табори, бо на ділі вона була на них поділена вже від першого дня після закінчення війни. У Вашингтоні стверджують, що Москва мобілізує всі свої політичні, економічні та пропагандивні сили, з метою боротьби проти західньо-европейського пляну відбудови при американській допомозі. У висліді виразного поділу світа на два табори, на чолі одного з яких стоїть Америка, а другого — Советський Союз, вважається, що міжнародне положення входить в свою найбільш критичну фазу після закінчення другої світової війни.

БРИТАНІЯ СКРІПЛЮЄ ОХОРОНУ ТАЄМНИЦІ АТОМОВИХ ДОСЛІДІВ

Лондон, 11 липня. У звязку з шаленою шпигунською акцією навколо атомової таємниці, Велика Британія рішила поробити окремі заходи для якнайгострішої охорони таємниці своїх атомових дослідів. Міністерство постачання сьогодні повідомило, що три британські центри атомових дослідів зараховано до „замкнених зон", сильно скріплено охорону і проти-розвідку та наложено окремі покарання для осіб, що якнебудь провинилися б проти цих заходів осторожности.

ДАЛЬШІ УСПІХИ ГРЕЦЬКОЇ АРМІЇ В БОРОТЬБІ ПРОТИ ЧЕРВОНИХ

Атени, 11 липня. У звязку з битвою урядових військ проти 4,000 червоних партизанів на грецько-альбанському кордоні, грецьке міністерство війни повідомляє, що червоних виперто з фортифікацій на горі Граммос та здавлено на вузькій смузі біля албанського кордону. Партизани дальше ставлять опір.

ТУРКИ ТЕЖ ДОБАЧУЮТЬ ЗМОВУ

Істамбул, 11 липня. Турецький премієр Ресеп Пекер обвинувачував сьогодні опозиційну демократичну партію, що вона організує змову з метою перевести державний переворот. Пекер зложив свою заяву у відповідь на обвинувачення провідника демократичної партії, мовляв в Туреччині не респектується людських прав та свободи.

ГЕН. КЛЕЙ ЗАПЕРЕЧУЄ

Берлін, 11 липня. Американський військовий губернатор в Німеччині, ген. Л. Д. Клей заперечив сьогодні повідомлення з Лондону, мовляв він відмовився взяти участь в конференції в справі націоналізації копалень та індустрії Рурщини, яку організує департамент стейту у Вашингтоні.

ЕВРОПА ОЧИЩЕНА ВІД МІН

Париж, 11 липня. Всі західньо-европейські курорти і туристичні місцевості, прибережні води та взагалі всі терени в основному вже очищені від заложених там під час війни мін і туристичний рух може знову відбуватися нормально. Теж висаджено в повітря всі важливі фортифікації, побудовані німцями здовж побережжя Північного Моря та Каналу.

ЮГОСЛАВІЯ СУДИТЬ „ШПИГУНІВ"

Білгород, 11 липня. Вчера тут почався судовий процес проти сімох осіб, обвинувачених в шпигунстві. Між підсудними є один бувший урядник американського відділу Реєстрації Могил.

СУДЯТЬ НІМКУ-ВАМПІРА

Мюнхен, 11 липня. Перед трибуналом, що судить воєнних злочинців, почався вчера в Дахав процес проти фрау Кох, за воєнні злочини, поповнені на вязнях націстського концентраційного табору в Бухенвальді. Цій звироднілій жінці закидується найжахливіші злочини, м. і. що вона вбивала людей, які мали гарно витатуовану шкіру, щоб опісля з цеї шкіри робити собі лампові абажури, рукавички, або оправляти книжки. Фрау Кох вдає невинну та каже, що вона про ці злочини почула перший раз в судовій залі.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily).
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

РОЗМОВА МІЖ „СОВЄТЧИКОМ" І СОЦІЯЛІСТОМ

В „Соціялістіческім Вєстніку" (з 22 травня) поміщено голоси двох російських емігрантів, Г. Абрамовича від старих політичних емігрантів, а М. Корякова від нових, т. зв. „совєтчиків". У тих розмовах заторкнено дещо таке, що має загальний інтерес ,а зокрема дуже цікаве для тих, що походять з тих земель, що є під Совєтами.

Коряков закидає старій російській еміграції, що вона не вела такої акції, яка змагала б до визволення російського народу, та що вона назагал цілком не розуміє ні нової російської еміграції (себто совєтчиків), ні російського народу, що є під совєтським режімом. Г. Абрамович старий емігрант, зацікавлений в першу чергу тим, що собою уявляє нинішня Росія та якими є ці, що тепер з неї вийшли, себто, чи вони демократи, фашисти, монархісти, троцькісти, соціялісти і т. п., чи може тільки люди, що втікли з країни, в якій їм неможливо було жити. Цей соціял-демократ хотів би почути про політичну концепцію совєтських емігрантів і совєтського народу. Тому питає совєтську інтелігенцію, що якщо вона не є за сталінську програму, то яка її програма.

Коряков відповідає, що люди в Росії не зацікавлені ніякими „концепціями", а тільки одним одиноким — свободою. Це є та ідея, ідея свободи, якою живе в Росії велике число інтелігентних людей та які цю ідею здійснять. Політична концепція, каже Коряков далі, не є ні марксистською, ні соціял-демократичною, бо дякуючи Сталіну марксизм і соціялізм в Росії збанкротували і то назавжди. Для тих, що виросли в Совєтах, марксизм і соціялізм це тайна поліція, колхозне кріпацтво, концентраційні табори, голод і нужда, це страшне знаряддя поневолювання робітників і селян. Большевики та меншевики вийшли з одної й тої самої соціял-демократичної партії, кажуть „совєтчики"; марксизм і соціялізм, що тепер запанували в багатьох країнах Европи, принесуть загибель тим народам і вони будуть теж і серед тих народів так здискредитовані, як це сталось в Росії, каже Коряков. Не соціялістам, каже він далі, питати совєтчиків, яка це їхня концепція і програма; вони з своєю програмою програли революцію і тепер уже ніякої ролі не відіграють. Залишається їм тільки станути в один ряд з тими, що ідуть валити сталінський режім.

Ще цікаве й те, що Коряков каже про боротьбу з Гітлєром. Він твердить, що коли б Гітлєр не був поводився в Росії як бовван, то справи були б виглядали інакше. Про це, каже він, стараються ще й тепер не згадувати, але правда така, що на початку війни дуже багато росіян „гляділо на Гітлєра як на визвольника" та що ген. Власов не одинокий, що перейшов на сторону німців. При цьому згадує він і за Україну та ті три республики, які Кремль зліквідував за співпрацю з німцями. Тяжко вгадати, каже Коряков, як була б закінчилась війна на російськім фронті, якби Гітлєр не був проголосив росіян за нижчу расу і не був задержав сталінські колхози для дальшої експлоатації селян.

Коли іде про інтелігенцію в Совєтах, то Коряков каже, що серед неї є тепер стільки поступових елементів, скільки було революціонерів серед старої царської інтелігенції.

Луїс, чи шахтярі?

Поза димом, споза якого проглядає на денне світло новий контракт в справі добування мягкого вугілля, видно дві постаті: Луїса й Ферлеса. Луїс знаний як в робітничих так і капіталістичних колах, знов Ферлес знаний серед людей, що слідять за тактикою представників великого бизнесу. Як звісно, новий контракт між юнією шахтярів і власниками шахт мягкого вугілля підписано у вівторок 8 липня. Телеграфічні вісті, які сповіщають про підписання контракту, розносять імя Луїса і роблять з його вже й так ославленої особи ще більшу особливість. За згадками про Джана Л. Луїса ледви можна дочитатися про якусь політичну раду шахтярської юнії, Юнайтед Майс Воркерс оф Аміріка, або про інших урядовців. Про Бенджамина Ферлеса згадують тому, що він виступав як предсідник підприємства Юнайтед Стіл Корпорейшен, яке є теж власником великих вугільних закопів і вів переговори з Луїсом.

Преса, згадуючи про підписання контракту між власниками копалень і шахтярами, підносить впертість Луїса, який просто предложив власникам готовий контракт і казав їм покласти підпис на крапкованій лінії. Про Ферлеса пишуть, що він навіть не торгувався, лише підписав і тим приневолив до капітуляції інших, менших, власників копалень. Отже в практиці вийшло, що новий контракт це справа Луїса, який має диктаторську владу і вміє вимусити на підприємцях усе, що лише захоче.

Нема найменшого сумніву, що новий контракт в справі добування вугілля був написаний і предложений до підпису серед важливих внутрішніх і закордонних обставин. У нутрі Америки йде тепер на великі розміри робота у фабриках. Це пізнати по тому, що безробіття серед робітничих мас дуже мале, а загал населення купує всякі вироби, які лише може дістати в свої руки. Найбільше чинні є фабрики залізних виробів, отже не диво, що Ферлес, як президент найбільшого сталевого підприємства, мусів мати вугілля за всяку ціну. Преса закидає йому уступчивість перед Луїсом без огляду на Луїсові вимоги і докоряє, що така його поведінка незвичайно шкідлива для загалу, бо за підвишкою майнерської платні мусять швидко підскочити ціни не лише самого вугілля, але й усіх виробів, які продукується при помочі вугілля. Коротко: Ферлеса роблять відповідальним за наглу підвишку цін та інфлацію, яка йде з цим упарі.

Не знати з яких причин преса закриває факт, що підписання нового контракту було національною, ба навіть міжнародньою конечністю без огляду на заплату майнерам. Міжнародне положення таке, що грозить заваленням всього економічного ладу, коли негайно европейські фабрики не будуть пущені в рух і коли населення Европи не стане до праці. Щоб до цього довести, треба наладнати економічні відносини між поодинокими краями, як це вже робиться, а водночас подбати про отворення фабрик. Фабрики не можуть обійтися без вугілля. Европейське вугілля внаслідок війни мало експлоатоване, бо позміналися власники вугільних шахт і продукція ще не наладнана. Ціла Рурщина, яка до війни була в німецьких руках, опинилася тепер у Франції,а Франція ще не готова до належної експлоатації рурських вугільних шахт. Брак робучих рук, брак засобів до експлоатації й до перевозу. Німецький Шлезьк попав під большевицьку Польщу і з тамошніх вугільних шахт користає тепер Росія. Англійські шахтярі засмакували ліпшого життя за війни і не хочуть вертатися до давного заняття. Зрештою всі европейські краї знищені війною і там брак не лише працездатних людей, але й машинерії потрібної до будь-якої продукції. Єдина Америка має всього подостатком, отже має теж вугілля і майнерів і на американське вугілля жде нетерпеливо Европа. Коли б на чолі майнерської юнії в Америці не стояв Луїс, а хтонебудь інший, він був би робив тесаме, що робить Луїс: диктував би ціну робітника, коли цього робітника потрібно! Отже у теперішньому випадкові нема потреби робити закиди Луїсові, бо це була нагода, яка може трапитися раз у житті.

Та треба цю справу ще розібрати з точки добробуту самого шахтяра без огляду на бизнесову конюнктуру. Знана справа, що продукція вугілля стала тепер далеко складнішою, ніж була перед війною. Майнери послуговуються тепер різними машинами, з якими треба бути обзнакомленим. При помочі машин продукція збільшилася до тієї міри, що майнер може видобути денно вугілля на одну третину більше, ніж перед війною. Значить, що підвишка майнерської заплати відібється корисно на його спосібности до праці: менше годин праці, але більше вугілля ніж було давніше. Коли людина має коротші години праці, вона працює справніше і заощаджений час напородить видатністю. Крім того треба брати під увагу самі умовини праці, тобто перебування під землею. Без сонця людина не може чутися здоровою при праці. Тому вже з природи речі треба подбати, щоб майнерська праця була якнайкоротша, а зате, щоб була якнайвидатніша. Це не є особиста справа самих шахтярів, а справа суспільства. Хтось мусить видобувати вугілля, а коли так, то громадянство мусить подбати, щоб продуцент вугілля, шахтяр, не був жертвенним козлом для всієї фабричної продукції, яка мусить дістати вугілля.

Майнером треба заопікуватися і дати йому спромогу жити життям пересічної людини саме тому, що його праця є відмінна від праці людей, які мають спромогу користати з чистого повітря, і інших багатств буйної природи.

Лев Ясінчук.

Український студент на скитальщині

(З приводу Загальних Зборів Українського Студентського Обеднання в Інсбруку (УСОІ), Австрія).

В історії розвитку українського народу студентство завжди відгравало помітну, а то й деколи визначну ролю, чи то як носій і пробоєвик нових ідей, чи як сірий культурний діяч, чи як адепт на поважного конкурента у фаховій праці. Своєю молодечою енергією й непохитним завзяттям український студент ставав до боротьби з усякими ворожими силами, що з національної зависти намагалися припинити ріст культурних сил українського народу. Свою силу черпав український студент у своєму рідному здоровому, здебільша сільському середовищі, твердому морально й фізично. Тут то джерело негаснучої енергії й сили українського студентства в довоєнному минулому. Ці моменти причинилися у свою чергу до того, що взаємовідношення народу в його масі й українського студентства було близьке. Як студент знав і повів свій нарід „не лише за його добру вдачу", так і нарід любив і дорожив своїм студентством, виявляючи йому при всяких нагодах не тільки свою симпатію, але й допомагаючи в організуванні його існування й уможливлення студій.

Студентство оставало донедавна у своїй масі в рідному краю, якому старалося зо свого боку йти з усякого роду поміччю, а головно в культурно-освітній справі й політичній боротьбі. Сьогодні — в рідному краю студентство виховується на інших основах і способиться до іншої роботи. Натомість на післявоєнній еміграції, хоч серед незвичайних труднощів, все ж таки способиться студентство стати продовжником усіх добрих сторінок своїх попередників.

Еміграція теж дорожить своїм студентством, особливо, коли бачить його невгнуту енергію, що тримає його при житті, коли бачить його вислідк фахової праці, що здобуває признання навіть серед неприхильних чужинців (за 2 роки видав інсбруцький університет 25 українських докторів, а 30 способиться), коли відмічає, що воно не засклеплюється в старих збанкротованих доктрйнах, що ставали „модою", або намагалися бути панівною релігією, але шукає у світовому розвитку нових шляхів для світоглядового оформлення свого обличчя, що давало б йому право повести колись свій нарід так, як того буде вимагати новий грядучий період історії.

Австрія була вже від давна головною відскочнею для українського студентства. Чи то бажання ширшої освіти на завжди нових західних основах чи в окремих етапах боротьби за український університет на рідній землі, український студент попадав то спорадично, то масово на австрійські високі школи. Сьогодні живе тут український студент числом біля пів тисячки душ (на університетах у Відні, Грацу, Зальцбургу й Інсбруку) на правах скитальця й не падаючи в боротьбі за фізичне існування здобуває тут освіту своєю впертістю, здоровим розумом і пильністю.

Еміграція скупчила поважне число студентства, дбаючи, щоб його ряди ставали щораз густішими і як найсильнішими. Та про цю другу прикмету дбає українське студентство здебільша само, витворюючи свої власні осередки, де воно тужіє й набірає сили та досвіду для дальшої боротьби за право на самостійність свого народу, і то не тільки безпосердно на університеті, але й у своїх питомих студентських організаціях. Найсильнішим осередком українського студентства в Австрії є місто Інсбрук, де студентська організація гуртує їх 258 (152 дівчат і 106 мужчин). Стан українського студентства в Інсбруку в літньому семестрі 1947 — такий:

На виділі медичному 61 дівчат і 23 мужчин; на правничому й державних наук 40 дівчат і 7 мужчин; на філософічному 21 д. і 28 м.; на фармацевтичному 12 д. і 15 м.; на природничому 8 д. і 20 м.; теологічному 6 м.; на технічному 1 д. і 5 м.; на виділі фізичної культури 2 мужчини.

Дуже цікаво представляється збірнота українського студентства в Інсбруку з увагою на вік окремих студентів, а саме:

Від 18 до 20 років життя 21 осіб, від 20 до 25 років життя 84 осіб, від 25 до 30 років життя 72 осіб, від 30 до 35 років життя 53 осіб, від 35 дальше 28 осіб.

Як бачимо — це вже не самі молодики, як це було колись, але студіюють і ті, що не мали змоги студіювати „дома", чи були приневолені перервати студії і були вже діячами на різних ділянках, а тепер використовують безнадійну скитальщину на громадження умового капіталу.

Саме 21. червня 1947. відбулися загальні збори українського студентства в Інсбруку, що під 2-річним головуванням молодого письменника Володимира Білинського (який на днях став доктором медичних наук) зуміло найти в нових, чужих йому умовинах свої питомі організаційні форми й виповнило їх по своїм силам поважною роботою, ведучи при цьому й тут статочну боротьбу за своє людське право й за честь та гідність народу. Вистане вказати на поважну відповідь з 23-го квітня 1947 австрійському студентству інсбруцького університету на його нахабні напасти, що а) нібито студенти-скитальці на високих школах є причиною більших клопотів, ніж студенти, що стояли в гітлерівському звязку, б) що нібито студенти-скитальці мають дуже підозріле політичне минуле, та в) що нібито вони не то, що не підлягають ніякій чистці, як німецькі студенти-націсти, але ще й користуються фінансовою й моральною підтримкою. Прокидуючи рішучо всі ці нечесні закиди, українське студентство враз з іншими чужинецькими студентськими репрезентаціями, покликуючися на деморатичні вольности, академічні звичаї і слова самого ректора того ж університету, що „академічний терен робить вільним, академічний терен робить рівним", поставили вимогу, щоб цю відповідь прибито на таблиці оповісток ректорату і переслати як до всіх австрійських політичних партій, так і загалом до всіх місць, куди була вислана постанова австрійського студентства. Нема що й добавляти, що це напасливе становище австрійського студентства створило неможливу атмосферу до співпраці. Натомість студентство — головно на терені Ради Порозуміння Чужинецьких Студентських Організацій інсбруцького університету й на терені УМСА,

(Продовження на стор. 3-тій).

Ол. Луговий. Права застережені.

Дажбожі Внуки

I. НА ЧУЖИНІ МІЖ СВОЇМИ

72)

Сказавши своє — пішов нагору за річами. Господарі проклинали останніми словами. Не зіставалася позаду дочка. Трохи таки настрашилися! Теперішні іміґранти, Бог би їх скарав, не давні, передвоєнні... Письменний кожний, шкіл тих, не знати нащо, наплодилося! Колись не заплатити, ще й натовчи — скулиться, просить найбільше, руки цілує... Теперішний домагається, поліцією погрожує... Краще від біди здалеку!...

Поки робітник з річами зійшов вниз — на столі лежала вся його заплата, — три десятки. Належалося долярів три більше, але... Нехай йому на лікарів!... Пішов посвистуючи, багачеві на глум. Дочка не втерпіла, нацькувала псами. Пси либонь вдалися розумніші й совісніші. Побігли за відходячим, підскакували, лестилися. Провели аж на дорогу, постояли, надумували, чи варто вертатися!...

На дорозі робітник пристанув. Міркував, куди йому у світі Божому рушитися? Пішов на північ. Хвилин через десяток проходив біля хати, куди заносив дівчину. З мішком за плечима, з валізкою в руках, не то, щоб соромився. Ніяково зайти. Там думатимуть — напрохується, використовує свою випадкову поміч. Він напрохуватися не любив. Тут робітника ось як потрібно! На злість багачеві зістався б... Та прохати не буде, не заверне на подвіря... Хіба закликали б!... Не завважать його — піде собі далі...

Допоміг пес. Вискочив з гавкотом на дорогу. З хати вийшла мати дівчини, його пізнала.

— А ви ж куди? — питала здивовано. — Куди Бог провадить?

— У світ! — сказав ніяково, соромився, що його прогнали. — Ваш сусід мене сквітував!

— От, нелюд! За віщо!

— Коні довго стояли... Певно підглядав!...

— Чи ж хоч заплатив?...

— Не хотів!... Але я здибав вже одного, такого самого. Настрашив кінною поліцією. Мусів заплатити.

— Ходіть до хати! Може не обідали! — припрохала господиня.

Просять — зайшов. Вибачилася господиня, що за отим нещастям не варила обіду. Поставила молока, масла, шинки, хліба. Сіла в кінці стола задумана, ласкаво хлопцеві приглядалася. Зза стіни озвалася Наталка:

— Хто це прийшов, мамо?...

— Хлопець, той, що приніс тебе! — мати пояснила. — Розтягайло відправив його з роботи через нас! Куди ж тепер, думаєте? — звернулася до гостя.

— Шукатиму, щось притрапиться! Незабавом косовиця, жнива! Не пропаду!

— Шкода!... Ви втратили працю через нас!

— Я не жалую! Ті люди заведикі негідники! — хлопець сказав байдужно.

— Я радо дам вам роботу у себе... Робітника мені ось, як потрібно! От, тільки... — господиня замнялася. — З платою мусіли б заждати до кінця жнив...

— Аби тільки й клопоту! — молодик зрадів. — Так і так до снігу працюватиму! Треба ж комусь орати на зиму, возити збіжжа... Хочу вірити — не скривдите мене!...

— Нехай того Бог скривдить, хто вас скривдити думає! — господиня заклялася. — Нам треба робітника, щоб самий розумівся на господарстві, не питав кожного дня, що робити... Будете так, як би господар... Командувати вами ніхтон е буде! Ч

— То й згода!... Чи ще ні! — швидко поправився. — По скільки місячно мені платитимете? Краще умовитися, щоб пізніше не виникло непорозумінь!

— Певно, так краще! — господиня погодилася. — Чи двадцять долярів місячно не буде мало?... Косовиця за тиждень-два-три. У жнива доплачуватиму до місячної платні по півтора денно!

— Дуже добре!

Сказала ще господиня, що зовуть її Катериною Боровиковою, дочку Наталкою. Він у свою чергу — сказав своє імя, — Микола Зарічний, лагідно спитав дівчини, чи їй полекшало трохи. Заніс до призначеної кімнати річи. Годин через півтори орав на місці ранішнього випадку. Чувся спокійним, усміхався чогось. За плотом орав попередний його роботодавець. Голосно кляв хлопця, побачивши, зганяв злість немилосердним хлестанням коней, аж луна йшла. Не озивався, бо й чого з зарозумілим йолопом возитися!... Нехай клене, ще час йому віддячити...

Днів десяток працював, що доводилося. Почала зводитися Наталка. Спиралася на плече матери, пробувала ступати зразу на пальці вивихненої ноги. Поглядала на Миколу, чи не сміється він часом з неї. Він глядів надто поважно, ласкаво — і дівчині тепліше ставало в грудях. Сидячи на самоті, читала, співала. Хотіла перейти до вікна, а якраз матери не було в хаті. Микола прохав опертися об його плече — почервоніла й відмовилася. Ввечері лежала мовчки задумана. Мати клопоталася, їй може що долягає. Відговорювалася. Навкучувало сидіти й лежати, як день, так ніч. Крадьки ставала часом на вивихнену ногу, здорову підносила. Відчувала ще біль, але могла встояти. Дякувала в думках хлопцеві, що похопився ногу вправити. Інакше не один місяць пролежала б... І будилося у дівчини тепле почуття до Миколи, з кожним днем все тепліше...

(Дальше буде).

В. Левинський.

Дещо про національну асиміляцію

Питання національної асиміляції стало знову актуальне. Воно набрало особливої ваги для нас, українців, як поневоленого народу. Тимто не від речі буде, зазнайомити читача загально й коротко з цим питанням.

I.

Як кожний природний процес відбувається згідно з певними законами, так і національна асиміляція, як соціяльний процес, знає свої закони.*) Пізнати їх, це значить, першоунього кинути загально око на етнічний розвиток людства. Це тим легше нам зробити, що йому Л. Ґумплович, один із кращих німецьких соціологів старшої школи, присвятив чимало місця у своїй заменитій книзі п. з. „Боротьба рас".

В етнічному розвиткові людства, каже автор, можемо заобсервувати загальну подвійну тенденцію. Перша виявляється у повільному зменшуванні первісної безлічі різних (гетогенних) етнічних елементів шляхом етнічного злиття (амальгами, асиміляції) у щораз то меншу скількість племен. Друга знову тенденція виявляється в ненастанному зрості та постійному збільшуванні цієї щораз то меншої скількости племен.

Ці дві протилежні собі тенденції в етнічному розвиткові людства — це загальне явище в усій передісторії та історії людства.

Яке ж взаємне відношення цих гетогенних етнічних елементів у соціяльному процесі людства?

Ґумплович охоплює його в таку формулу:

„Кожний сильніший етнічний або соціяльний елемент змагає до того, щоб заставити слабший елемент, який находиться під його владою, або під цю владу попаде, служити своїм цілям". (Ст. 154).

Цей соціяльний закон уважає Ґумплович ключем до розвязки всієї загадки природного процесу розвитку людства. Цей закон, каже він, із усіма його консеквенціями, діяв і діє від первісних початків людства по нинішний день у найрізніших формах, відповідно до умов місця й часу.

На найнижчому ступні розвитку людства, себто в стані первісного дикунства людей, коли вони керувались у своїх діях тільки одним тваринним інстинктом, члени сильніших етнічних елементів не могли інакше використовувати слабші як у той спосіб, що робили на них лови, а їх членів або вбивали, або пожирали. Канібалізм (людожертво) був колись поширений по всій земській кулі. Та ще й нині надибуємо його останки тут і там серед сучасних диких племен. Таким способом мусіли колись вигинути безчисленні людські різновидности, які падали жертвою канібалізму.

На пізнішому ступні розвитку людства люди приходять до свідомости, що використати для своїх цілей чужі етнічні елементи можна далеко краще в інший спосіб, як через канібалізм. Сильніше племя залишає слабше при житті, однак опановує його, себто заставляє його як свого раба працювати на себе. Так повстало первісне рабство (невільництво). Нерідко бувало й так, що споріднені, або й гетерогенні племена єдналися разом, коли загрожували їм інші чужі племена. Ці союзи рівних по силі собі племен, або споріднених між собою, становили подекуди перехідну фазу в етнічному розвиткові людства до триваліших відносин, якими були державні скупчення. Найважніші культурні народи старинного світу виступають у своїх перших початках як обєднані племена (індуські арійці, меди, перси, феникійці, жиди, греки, римляни, араби). Також і в початках середновіччя бачимо скрізь обєднані племена, що йдуть війною проти чужих племен і народів (кимври й тевтони, скити й сармати, вандали, алани, свеви, франки, алемани, маркомани, квади, ґоти, ґепіди і т. д.)

Природні відносини між гетерогенними етнічними елементами в тому часі нормувала тільки війна, що була нічим іншим, як грабіжницьким наскоком одних племен на інші в цілях нищення, морду, грабунку й поневолення, себто заставлення підбиті племена працювати на переможців.

Ця картина не міняється і в історичних і нинішних часах.

Для довгої доби в соціяльному процесі етнічного розвитку людства (первісні часи й початки історії) уважає Ґумплович головним дієвим типом племя. У ньому добачує він зародини вищого соціяльного процесу, в якому типовим діячем є нація, себто державний нарід.

Первісне рабство (племінне невільництво) переходить у нових, державних умовах розвитку людства в національну неволю, яка по своїй суті в нічому не різниться від первісного рабства: **один** нарід панує над іншим, себто заставляє його працювати на себе та служити своїм державним інтересам і цілям.

*) Що таке закони природи й суспільства?

Все, що діється в природі та суспільстві, — а вони становлять єдність, — діється причиново й закономірно. Коли говоримо про закони природи, слід усе розрізняти закони в обєктивному змислі, які існують незалежно від людського мислення й свідомости та закони в субєктивному змислі, себто мислеві відбитки перших у нашій голові. Закони у субєктивному змислі, це оформлення більшого або меншого числа фактів обсервації. Це загальні поняття, під які можна схопити ряд процесів у природі й суспільстві, що проходять в рівний спосіб і при рівних умовах і повторюються. Кожна із окремих наук досліджує у своєму обсязі явища й процеси в їх причинности й закономірности. Суспільні явища й процеси належать до найскладніших. Тимто суспільні закони пізнаємо тільки в приблизности, як **тенденції суспільного процесу.**

МОЛОТОВ ЖАРТУЄ.—Розбиття, яке спричинив на конференції в Парижі совєтський міністер закордонних справ Молотов (зправа), мабуть його не дуже турбує, коли судити по жартах, які він переказував французькому президентові, Винсентові Оріоль, що його бачимо по лівій стороні. По середині совєтський товмач невідомого імені.

II.

З побідною війною повстає між гетерогенними етнічними елементами, між переможцями й переможеними, відношення залежности, себто відношення панування й неволі. Переможці стають панівним народом, переможені — поневоленим. З того моменту поневолений нарід вже не рішає сам про свою долю, за нього рішають побідники. Панівний нарід силкується тривало закріпити своє панування над поневоленим народом. Це діється через організацію відповідного апарату, що його називаємо державою. Первісна ціль держави не інша, як держати підбитих і поневолених у тривалому стані рабства. З цього моменту починається розвивати держава як така. Водночас являється вона і апаратом зорганізованої оборони проти наскоків чужих народів. Згодом виконує вона теж і інші функції. На державному грунті виростає і розвивається відповідне господарство, право, обичаї, мораль і культура державних панівних народів.

Як тільки склалась держава, тоді боротьба між панівним народом і поневоленим не устає. Вона йде далі, але губить свій отвертий характер і форму війни та переходить у скритий стан ворожнечі. Він викликує між переможцями і переможеними вічне напруження сил і вічний неспокій. Удержати ці сили в спокою та рівновазі є найвищою штукою державного правління.

Одним із найважніших засобів,що веде до злагоднення національного антагонізму в державі та усунення вічної небезпеки отвертої війни між переможцями й переможеними являється національне злиття одних і других, національна асиміляція, себто накинення народности переможців переможеним.

В чому ж проявляється найвиразніше на зовні етнічний чи національний антагонізм між переможцями й переможеними?

Передусім **в мові.** Одні й другі балакають різними мовами. Контакт панів і рабів, у праці яких заінтересовані перші, веде з конечности в ході часу до того, що засіб порозуміння між одними й другими, яким являється мова, стає один і спільний для цих і тих. Коли тягар панування не має збільшитись, коли етнічний антагонізм не має загострюватись, мусить одна мова зробити місце другій. Переможці й переможені мають балакати однією мовою. Звичайно такою мовою стає мова панівного народу. Але не завсіди. Знаємо випадки, що переможці приймали мову переможених. Так переможні варяги прийняли мову переможених, себто староруську мову. Так переможці нормани прийняли спершу мову підбитих французів, відтак англосаксів. Цей факт легко зрозумілий. Переможці бо в цих і подібних випадках завсіди були у великій меншості. Меншість асимілювалась із більшістю, коли ходило про те, щоб задержати державну владу в своїх руках.

Однак історія дає нам приклади і відворотного процесу: меншість накидала свою мову більшости.

Другим моментом, що пособляє зростові етнічного антагонізму між переможцями й переможеними, являється **релігія.** Вона ставляє іноді далеко тяжчий і завзятіший опір етнічному поглоченню як мова. Релігія бо проявляється в уявленнях людей, що передається їм традицією від одного покоління в друге. Відступство від віри предків уважається віруючою людиною найтяжчим гріхом, що не переминає без кари. Не тільки одна мова мусіла зробити місце іншій, щоб злагодити етнічний антагонізм, але й релігія. Такою звичайно стає релігія переможців.

Третім моментом, що розєднує етнічні гетерогенні елементи, є **почуття кровного звязку.** Це почуття дуже тривке й консервативне. Проте й ця перегорода згодом падає, коли дві перші захитались і впали.

Так настулає етнічна амальгама гетерогенних елементів у державі, себто злиття панівного й переможеного народу, національна асиміляція. Коли процес цей доконався, тоді держава стає етнічно (національно) одноцільною. Цю етнічну (національну) єдність називає Ґумплович **расою.**

Дальший розвиток національної вже держави відбувається на грунті спільности культури, що цементує національну спільноту.

Так державний народ стає **нацією.** Нібур у своїй римській історії поставив собі завданням показати, „як панування римлян створило римську націю". З рівним правом можна це сказати про кожну іншу велику історичну націю. Асирійці, вавилонці, перси, египтяни, китайці, греки, римляни, англійці, французи, німці, італійці і т. д. перейшли той самий шлях національного процесу через державу.

Ґумплович приходить до остаточного висновку:

„Те, що гетерогенні етнічні елементи від прапочатку та гетерогенні соціяльні складові частини в дальшому розвиткові історії людства зводить до купи, що вправляє соціяльний процес в рух, — це вічна жадність визиску й панування сильнішого. Тимто боротьба рас*) за панування, у всіх її формах, як отвертих і насильних, так і в скритих і мирних, є моторним принципом і руховою силою історії".

Отож історія дотеперішніх взаємних відносин народів — це не поезія і сантимент, а вічна взаємна боротьба й ворожнеча, вічний пролив крови й вічна війна, вічний визиск і експлуатація слабшого сильнішим.

І тільки тоді жадність панування одного народу над іншим находить свій природний стрим, коли силі сильнішого народу успішно протиставляється сила слабшого, коли поневолений нарід силою своєю, себто успішним повстанням проти національної неволі, знівечить панування завойовника й гнобителя.

(Кінець буде).

*) Слово „раса" — повторюємо — вживає Ґумплович у соціологічному, а не антропологічному значенні.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

МІСТО НЮ ЙОРК.

Допомога з Демократичного Клюбу.

Як приватні люди, так і наші організації прямо засипані листами від наших скитальників з Европи з просьбою за поміч. Робимо що, можемо та це все не досить, це все, скажучи правду капля води в глибокому морю. На днях Український Демократичний Клюб вислав для скитальників девять пачок через КАРЕ за суму $90, які то гроші прийшли зі вступу на свячене, яке відбулось в Провідну Неділю 20. квітня в домівці Клюбу 59 Ст. Маркс Пл. Не від речі буде туйт згадати, що повище згадана організація влаштовує рік річно спільне свячене як також і інші вечерки, а гроші з них ідуть на українські добрі цілі. Паням урядничкам Жіночої Секції Демократичного Клюбу, а це: Е. Корнатовій, Лятошевській, Ленчук, які найбільше причиняються до таких підприємств, належиться справді тепла згадка на сторінках нашого цінного щоденника „Свобода".

Гість.

БРИДЖПОРТ, КОНН.

З весілля на допомогу Скитальникам.

Дня 31. травня 1947, наші відомі громадяни Теодор, і Текля Красіцькі, женили свого сина Пилипа. Люди зійшлися на весілля, щоб той день звеличати разом з молодятами і побажати їм в їх подружжю многих літ. А щоб наші скитальники також мали з того весілля якусь користь, так підписаний попросив всіх присутних гостей зложити свою жертву на допомогу для них. І попросив дві жінки Анну Чернявську і Анастазію Гливу, щоб перевели збірку. Зібрано $53.

Жертви зложили: по $5: Т. Красіцький, П. Берлик; по $2: П. Красіцький, С. Даценко, М. Галькевич, Д. Чернявський; по $1: В. Венгринович, І. Шевчук, М. Мандрона, П. Сливінський, А. Валковська, Г. Глива, П. Папроцька, А. Дудак, М. Ницак, А. Монюк, П. Дворський, Геран, Отовський, Берлик, Куба, В. Папроцький, Раберчук, С. Ммігельський, Д. Шостоловський, Глаголяк, В. Фент, С. Папроцький, А. Кучма, І. Новак, А. Глива, М. Кузів, І. Роман, А. Дудак, С. Папроцький, І. Дудак; по 50 ц.: С. Пущинський, Ф. Кучма, А. Папроцький, Козак, а решта дрібними. Гроші вислано до Централі.

Від імені Тов. Української Січи,в ід. 59 У. Н. Союзу молодому і його дружині, як членові згаданого товариства бажаю многих літ.

Михаїл Галькевич, секр.

Український студент на скитальщині

(Докінчення зо сторони 2-гої)

в якої льокалі відбувалися сходити з рефератами з різних ділянок, де й українське студентство дало два реферати. Не залишилися теж без впливу на затіснення звязків знайомства на минулорічних Високошкільних Тижнях у Зальцбурзі та участь на конгресі Пакс Романа у Швайцарії.

В нутрі самої організації відбувалися реферати на світоглядні теми, уладжено „Семінар для досліду історичних і сучасних проблем України" з 8-ома рефератами, в яких брало участь і старше громадянство. Студентське скупчення поробило теж заходи для створення організації католицького студентського товариства „Обнова", уладжувало памятні дні визначних подій, що в них грала головну ролю українська молодь, уладила концерт української пісні — та кілька дозвільних імпрез.

Навіть різні галузі спорту найшли свій вияв в окремій автономній секції. Як бачимо, то найбільше українське скупчення студентів не пересипляло часу, але зужиткувало його корисно.

Великою журбою репрезентації українського студентства є матеріяльні злидні, які воно намагається облекшити організацією допомоги. Але ж та допомога представляється дуже мізерно: 6,474 шіл. зо збірок і 6,800 шіл. фондацій, (на які склали Централе Обєднання 1,000 шіл., Братство св. Андрія 1,000 шіл., б. Обєднання Тиролю 4,000 шіл. і стипендійний даток д-ра Байрака 800 шіл.).

Інша допомога, а то 96 коробок конденсованого молока, та 172 пачки CARE далеко не вистали, щоб бодай по одній штуці наділити кожного студента.

Можна надіятися, що коли не ця американська організація, що вислала ті пачки, то може яка інша дішле решту, щоб неслушно не вражати решти 86 студентів, які посилки не удостоїлися, хоч їх прізвища були заподані.

Загальні Збори студентського скупчення в Інсбруку відбувалися під річевою і вправною кермою студента Вонторського дуже ділово й наскрізь культурно, та виявляли тенденцію до притуплення партійної гризні й до консолідації молодих сил. Це явище незвичайно корисне **на тепер, як** і на будуче. Збори зірвали теж з дотеперішньою практикою складати важкий тепер провід ти самі особи, але покликали на цей провід головно молодших студентів, що будуть мати нагоду набрати в студентській організації багато досвіду для будучої праці.

Українська студентська громада в Інсбруку дає вигляди, що її розвиток піде нормальним шляхом і двигне українську студіюючу молодь інтелектуально, морально й суспільно. Запорукою в цьому може бути новий голова, Микола Денисюк, наділений довірям поважної частини студентства, що дав себе пізнати як активний громадянин навіть серед старшої української громади Інсбруку. Можна б тільки щиро побажати, щоб змагання українського студентства в Інсбруку найшли теж поважну матеріяльну піддержку як в заокеанських українських організаціях так і в тамошніх окремих громадян. Це навіть конечне, бо матеріяльне становище студентства стає щораз важчим, коли еміґрантські ряди щораз то проріджуються, будьто виїздом на роботи до інших держав, що переводять набір робітників, будьто виїздом до Злучених Держав і Канади, особливо з американської й англійської области. Хочемо вірити, що американське й канадійське громадянство вдумається в те положення українського студента.

Мартин Задека.

Дипломатичне сватання

Не зважаючи на заходи англійського уряду в цій справі, Москва категорично відмовила відпустити до Англії совєтських громадянок, що одружилися з англійцями.

(З часописів).

Якби англійські Джони хоч трохи вміли ось цієї української пісні —

Ой не ходи, Грицю,
Та й на вечерниці.
Бо на вечерницях
Дівки чарівниці... —

вони не покоштували б гарбуза, яким їх так щедро почастували — звичайно, з наказу НКВД — совєтські Катюші.

Працюючи під час війни в Москві, молоді англійські Джони протоптали собі стежку на московські вечерниці. Ну, а на московських вечерницях, як ми знаємо, порядкують дівки-чарівниці. Та ще не абиякі дівки-чарівниці — совєтські Катюші, стахановки що і в кохальних справах на багато відсотків перевиконують звичайні норми. Отож почалося: кохannячко, обіманнячко, цілуваннячко...

НКВД, звісно, не перечило Катюшам кохатися з чужинцями. Нехай, мовляв, привертають іноземців до комунізму. Та й заглом, чого його перешкоджати, коли ж безперечна істина: совєтські Катюші, виховані в дусі марксоленінської теорії, ніколи не збочать з „генеральної лінії". І ота пісенька з опери „Ріголетто" —

Серце красавіци
Склонно к ізмене
І перемене... —

аж ніяк не стосується до совєтських Катюш, серця яких ущерть сповнені ідеологічно-витриманих почуттів.

Так думали енкаведисти, та не так вийшло на практиці: виявилося, що й серця совєтських Катюш так само „склонни к ізмене і перемене". Позакохувалися вони в англійських Джонів, аж по вуха позакохувалися. Та не тільки позакохувалися, а й діточок з ними придбали.

А тут — кінець війни. Англійські Джони ладнаються вертатися на батьківщину.

— Лаштуйтеся, Катюші, в путь та доріженьку, — кажуть вони до своїх дружин. — Поїдемо до Англії...

Катюші, звісно, не від тих, щоб їхати до Англії. Бо не цілий же вік стояти їм у чергах, гукати комусь там „ура" та виконувати „п'ятирічки за чотири роки". Але НКВД щодо цього мало інший погляд.

— Ніякого одруження з іноземцями! — сказало. — Ані кроку за межі батьківщини!..

Катюші до своїх Джонів — плачуть! Джони до своїх дипломатів — ревуть: сватайте, мовляв, за нас совєтських Катюш. Англійські дипломати до совєтських дипломатів, як справжні старости:

— Ми, панове, маємо у себе ловців-молодців, а ви маєте золотих куниць, тобто красних дівиць... Отож, без зайвих вагань і без забобонів, віддавайте ваших Катюш за наших Джонів...

А совєтські дипломати їм на це:

— Ми, панове, дуже вдячні вам за вашу пропозицію, однак ми посідаємо зовсім іншу позицію. Наші Катюші не рушать з батьківщини ані на два кроки: вони повинні виконувати п'ятирічку за чотири роки...

Іншими словами — піднесли англійським Джонам гарбуза. Совєтські Катюші ще голосніше в плач. Англійські Джони до самого англійського міністра Бевіна: сватайте, пане міністре, за нас совєтських Катюш!

І ось міністер Бевін сам власною персоною виступає в ролі свата. Він звертається до совєтського міністра Молотова з такою свататальною суплікою:

— Високодостойний міністре союзної нам держави, звертаюся до вас ось у такій важливій справі. Останнім часом ми додержувалися з вами однієї лінії, розгромивши разом і Гітлера і Муссоліні. Крім того, і ви і ми хоч дещо й різно — прямуємо до соіялізму. І нема чого вам англійців цуратися, а, навпаки, вам треба з нами родичатися. Тож розпрощаймося, пане міністре, з усіма забобонами: посватаймо совєтських Катюш з англійськими Джонами...

Міністер Молотов відповів на це міністрові Бевіну:

— Високодостойний міністре-свате, дозвольте відповідь вам дати. Під час усесвітніх сварок, непорозумінь та колотнечі мене приємно вражають ваші сватальні речі. Скажу вам щиро: ми вас, англійців, поважаємо й не гудимо, однак сватами з вами ми ніколи не будемо. Катюшам нашим ми накажемо забути кохальну звичку, — нехай і далі виконують совєтську п'ятирічку...

Отож, і вдруге англійські Джони одержали гарбуза.

На цьому покищо дипломатичне сватання закінчилось. А чи закінчилося воно взагалі — не знаємо. Ми тільки знаємо, що англійські Джони останнім часом уже починають співати на український лад:

Ой не ходіть, Джони,
Та й на вечерниці.
Бо на вечерницях
Дівки чарівниці...

Ми певні, що англійські Джони трохи згодом ще й не такої заспівають. Та й не диво: далі в ліс — більше дров!

(У. Вісті.)

З ЖИТТЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЕМІГРАЦІЇ

(Докінчення з стор. 1-щої)

ганізована Обєднанням Французьких Агрономів. З цеї нагоди відбулася мистецька імпреза, в якій взяв участь м. і. український хор, під орудою диригента Євсевського. На імпрезі був приявний президент Франції Вансан Оріоль.

ЗНАМЕННА ПАНАХИДА В МЮНХЕНІ.

В річницю смерти Головного Отамана Симона Петлюри та полк. Євгена Коновальця відбулася в Мюнхені в українській православній церкві панахида за спокій душі цих двох Великих Українців. Церква, посередині якої приміщено погруддя Головного Отамана і портрет полк. Є. Коновальця під українським національним прапором і Тризубом, була переповнена ветеранами армії Української Народної Республики та Української Галицької Армії. Довкруги стояли стійки колишніх вояків українських армій — товаришів зброї покійних.

ЗЇЗД КОЗАЦЬКОЇ ЕМІГРАЦІЇ.

З кінцем травня відбувся в Німеччині перший зїзд козацької еміграції, в якому взяли участь 87 представників різних місцевостей козацького розселення. Відчитано цілий ряд привітів від козацьких організацій та окремих козаків з цілого ряду країн Европи, Америки і Азії. Зїзд, що відбувся зі задержанням всіх козацьких традицій, став „переглядом живих активних сил козацької народної еміграції". Обговорено цілий ряд актуальних проблем і у висліді рішено заложити Козацький Центральний Комітет Взаємодопомоги, який „повинен взяти на себе правний, соціяльний, моральний та матеріяльний захист козацької еміграції а також зосередити всі питання культурного та релігійного обслуговування козаків".

ЗА ЗАЛІЗНОЮ ЗАСЛОНОЮ

(Докінчення зо стор 1).

України, Лазара Кагановича, та голови Ради міністрів, Микити Хрущова, серед робітників Донбасу. Ведеться підготовку до накручування нового пропагандивного фільму „Возєднана Україна".

„РОСІЙСЬКИЙ ВОПРОС".

Київ. В усіх театрах Совєтської України виставляється „з великим успіхом" пєсу Сімонова „Російський вопрос". Цю пєсу недавно було виставлено в театрі в Берліні і проти неї протестувало американське командування та домоглося, що її знято з репертуару. В пєсі повно обид та пропагандивних вихваток проти західних союзників та їх державних мужів.

„Потяг Свободи"

Минулого року департамент справедливости оголосив, що буде вислано в обїздку по країні надзвичайно цінну колекцію американських історичних документів. Ціль такої виставки — ще раз підкреслити всі блага унаслідованої американської свободи. Спеціяльний потяг, де будуть виставлені ті документи названо „Потягом Свободи". Він має обїхати всі 48 стейтів, почавши обїздку 17 вересня — в 160-ту річницю прийняття та підписання Конституції. Обїздка триватиме цілий рік.

Згадуючи недавно про історичні документи в Потязі Свободи, генеральний прокуратор Том Кларк казав: „Надіюся, що вистава буде закликом, який торкне серця американців, який може поможе відновити віру в Америку".

Поміж виставленими документами мають бути, згідно з плянами на сьогдня: копія Деклярації Незалежности, також оригинальний примірник Конституції; Паризький Договір з 1783 року, яким визнано незалежність Злучених Держав; закон про права людини („Бил оф Райтс") та Заява про Емансипацію, що її видав президент Линколн.

Крім історичних документів, Потяг Свободи правдоподібно матиме також цікаві документи з приватних джерел. Одним з них є лист Томаса Джеферсона до Дж. Монро, що його позичив для виставки нащадок Монро.

В листі з Парижа, датованім 17 червня 1785 року, Джеферсон — будучий третий президент Злучених Держав, писав Монро — будучому пятому президентові:

„Я щиро бажаю, аби Ви мали змогу приїхати сюди. Сама подорож буде менш приємною, ніж Ви сподіваєтеся, але користи багато більше. Це навчить Вас більше любити свою власну країну, її землю, її клімат, її рівність, свободу, закони, людей та поведінку. Мій Боже! Як мало мої співгромадяни знають, якими благами володіють, яких не має ніякий інший нарід на світі. Признаюсь, я сам того не знав. Хоч ми будемо бачити багато випадків, як европейці їхатимуть до Америки на життя, я відважуюсь сказати, що ніхто з нині живучих ніколи не побачить, аби американець кидав Америку та їхав жити в Европу і там залишався. Приїдьте і переконаєтеся самі, а як повернетесь назад, то додасьте і своє свідчення до твердження кождого думаючого американця, аби перконати наших співгромадян в тім, що в їх-же власних інтересах треба зберегти неушкодженими ті особливости свого уряду та порядків, яким завдячують свої блага.

„Прощавайте, мій дорогий друже! Привітайте від мене своїх приятелів. Наколи хтось з них вважатиме мене гідним, аби мені написати, запевняю, що буду почуватися зобовязаним перед ним. Ще раз, прощавайте".

Цей лист буде одним серед багатьох документів, що їх зможуть американці побачити протягом наступного року.

Сподіваються, що Потяг Свободи спиниться в яких 200 містах. В кождім місті відбудеться перед приїздом потягу так званий „тиждень поновного заприсяження американським принципам".

Загальна Рада — ФЛІС.

В кожній українській хаті повинен знаходитися часопис „Свобода".

ТАРЗАН, ч. 1640. Карг найшов зброю.

Коли так леопарди загрожували Кристині, Тарзан зблизився до поруччя на горі.

Він якстій зрозумів положення і скочив на сплав позаду леопардів.

Вхопивши їх за хребти, він стримав розюшені звірята й саме тоді Кристина висадила Товну на поклад.

Тимчасом хитрий капітан віднайшов свій ніж, який вбив в дошку, коли не потрапив Тарзана.

Вкінці він досягнув його своїми ногами.